

CJp207 Didaktika ČJ a lit. výchovy pro ZŠ 2
Požadavky ke zkoušce — ústní část

1. Podmínkou nutnou pro účast na ústní zkoušce je předložení portfolia. Portfolio se skládá:
 - a. z vlastní přípravy na seminář + poznámek ze zpětné vazby + ukázka zapracování zpětné vazby do přípravy
 - b. z vytištěných materiálů/příprav kolegů ze semináře + vlastní komentář (zkoušeného studenta) k těmto (již upraveným) přípravám spolustudentů (stačí 10 příprav kolegů)
 - c. komentář = odpověď na dvě otázky
 - i. Co můžu na dané přípravě ocenit a proč?
 - ii. Co bych na dané přípravě změnil(a) a proč?
 - d. dobrovolná část: zpracované odpovědi na státnicové otázky (= týmová práce celé seminární skupiny)
2. Obsahem ústní zkoušky bude diskuse nad portfoliem + zodpovězení jedné otázky ze státnicových témat z didaktiky. Otázku si (stejně jako u státnic) vylosuje student sám. Státnicová témata jsou uvedena níže. V seminární skupině se můžeme domluvit a rozdělit si zpracování odpovědí na dané otázky a sdílení oněch odpovědí.

Témata magisterské státní závěrečné zkoušky z didaktiky českého jazyka a slohu

Učitelství českého jazyka a literatury pro základní školy
od akad. r. 2017/2018

1. Didaktika českého jazyka a slohu, její předmět zkoumání a vztah k ostatním disciplínám. Základní pojmy didaktiky (v návaznosti na pedagogiku). Cíl a úkoly vyučování českému jazyku ve složce jazykové, slohové a komunikační. Návaznost na RVP ZV, témata průřezová, cíl a vytváření kompetencí v jednotlivých obdobích vzdělávání na základní škole.
2. Postavení předmětu český jazyk na základní škole. Osobnost učitele. Didaktické principy — jejich výklad a aplikace hlavních didaktických principů ve vyučování českému jazyku ve složce jazykové, slohové a komunikační v návaznosti na RVP ZV. (Výklad tématu + konkretizace na zvoleném učivu.)
3. Obsah vzdělání v českém jazyce na ZŠ ve složce jazykové v jednotlivých obdobích — viz RVP ZV. Návaznost a rozvíjení učiva gramatického. Pojetí vztahu kategorií rodu a životnosti, rodu a čísla ve výuce českému jazyku na základní škole.
4. Metody, formy a didaktické postupy při vytváření gramatických pojmů, návyků a postojů v jazykovém vyučování. (Shrnující výklad tématu s následnou konkretizací na zvoleném učivu, tématu.)

5. Úloha fonetiky ve výuce českému jazyku na ZŠ. Problémy s rozlišením jednotek grafické a zvukové stránky jazyka a řeči — metody, formy a didaktické postupy v jazykové výchově. Nejčastější problémy spisovné výslovnosti a jejich řešení ve školské praxi.
6. Morfologické učivo v českém jazyce na ZŠ (konkrétní téma dle volby) — vhodné vyučovací metody, formy a didaktické postupy při rozvíjení jazykové výchovy.
7. Syntax ve výuce českému jazyku na ZŠ, zvl. učivo o modalitě aj. (konkrétní téma dle volby) — možné metody, formy a didaktické postupy.
8. Rozvíjení slovní zásoby na ZŠ — výklad s následnou konkretizací na zvoleném učivu.
9. Příprava na vyučovací hodinu — náležitosti přípravy včetně motivace a zpětné vazby — teoretický výklad a praktická aplikace na jazykovém, popř. slohovém učivu ZŠ (výběr učiva dle volby studenta).
10. Obsah vzdělání v českém jazyce na ZŠ ve složce slohové a komunikační v jednotlivých obdobích — viz RVP ZV.
11. Formy, vyučovací metody a postupy při rozvoji slohové a komunikační výchovy. (Shrnující výklad tématu s následnou konkretizací na zvoleném učivu.)
12. Sloh produkční a reprodukční, druhy reprodukce. Význam reprodukce v rozvíjení jazykových, slohových a komunikačních dovedností.
13. Jazyková a slohová cvičení a jejich druhy — začlenění do vyučovací hodiny, jejich funkce v jazykové, slohové a komunikační výchově.
14. Rozvíjení mluveného projevu monologického a dialogického. Mluvní cvičení a jejich druhy — cíl mluvních cvičení, příprava k projevu a začlenění do vyučování. Oprava nedostatků při mluvním cvičení.
15. Kreativita ve slohové výchově. Práce s osnovou. Psaní slohových prací. Písemné práce cvičné a kontrolní (event. i školní a domácí) — jejich příprava, volba tématu, motivace, klasifikace písemné práce, oprava učitelem a řešení zpětných vazeb.
16. Všestranné jazykové rozbory a jejich cíl, začlenění do vyučovací hodiny. Hodnocení a klasifikace ve výuce českému jazyku na ZŠ. Základní literatura k didaktice českého jazyka.

Didaktika českého jazyka a slohu:

ALTMANOVÁ, J. a kol. *Čtenářská gramotnost ve výuce: metodická příručka*. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, 2011.

ČECHOVÁ, M. *Komunikační a slohová výchova*. Praha: ISV, 1998

ČECHOVÁ, M.; STYBLÍK, V. *Čeština a její vyučování*. Praha: SPN, 1998.
GRECMANOVÁ, H.; URBANOVSKÁ, E. *Aktivizační metody ve výuce, prostředek ŠVP*. Olomouc: Hanex, 2007.
HAUSER, P.; KNESELOVÁ, H.; KLÍMOVÁ, K.; MARTINEC, I. *Didaktika českého jazyka pro 2. stupeň ZŠ*. Brno: Masarykova univerzita, 2007.
KLÍMOVÁ, K.; KOLÁŘOVÁ, I. *Čeština zajímavě a komunikativně I*. Praha: Grada Publishing, 2013.
KLÍMOVÁ, K.; KOLÁŘOVÁ, I. *Čeština zajímavě a komunikativně II*. Praha: Grada Publishing, 2014.
MINÁŘOVÁ, E. *Didaktika českého jazyka pro 2. stupeň ZŠ. D. 3, Slohové vyučování*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1996.
ŠEBESTA, K. *Aktivní naslouchání při vyučování*. Praha: Portál, 2006.
ŠEBESTA, K. *Od jazyka ke komunikaci. Didaktika českého jazyka a komunikační výchova*. 2., revidované vydání. Praha: Karolinum, 2005.
ŠMEJKALOVÁ, M. *Čeština a škola*. Praha: Karolinum, 2010.
WILDOVÁ, Radka a kol. *Čtenářská gramotnost a podpora jejího rozvoje ve škole*. Praha: Univerzita Karlova, 2012.

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. Praha: MSMT, 2015. Dostupné z.: http://www.nuv.cz/uploads/RVP_ZV_2016.pdf

Plus tipy od AV:

- + ŠTĚPÁNÍK, Stanislav a kol. *Vztah jazyka a komunikace v česko-slovensko-polské didaktické reflexi*.
- + HOLT, John. *Proč děti neprospívají*. (pro mírně pokročilé)
- + ČAPEK, Robert. *Líný učitel 1 a 2*. (pro začátečníky)
- + ČAPEK, Robert. *Moderní didaktika*. (proletět úvod, listovat metodami, hledat, zkoušet, testovat na lidech, zejm. dětech)